

Российской Федерации / Подготовлен для системы Консультант Плюс. /
С.П. Гришаев // Консультант Плюс. – 2007.

Ключові слова: комп'ютерна мережа, твір, електронна форма, комп'ютер, майнові права, примірник твору, використання твору, автор, носій інформації.

Ключевые слова: компьютерная сеть, произведение, электронная форма, компьютер, имущественные права, экземпляр произведения, использование произведения, автор, носитель информации.

Key words: computer network, product, electronic form, computer, property rights, copy of the work, use of the work, author, information carrier.

КУЛІНІЧ ОЛЬГА ОЛЕКСІЇВНА

Київський інститут інтелектуальної власності та права
Національного університету «Одеська юридична академія»,
завідувач кафедри інтелектуальної власності
та цивільно-правових дисциплін, доктор юридичних наук, доцент

МАЗУРЕНКО СВІТЛАНА ВІКТОРІВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри права інтелектуальної власності та корпоративного права,
кандидат юридичних наук, доцент

ЗОБРАЖЕННЯ, ВИКОНАНІ З ВИКОРИСТАННЯМ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ЯК ОБ'ЄКТ АВТОРСЬКОГО ПРАВА

У двадцять першому столітті з розвитком науково-технічного прогресу розширюються технічні можливості щодо створення та використання зображень, у тому числі фізичних осіб. Вже звичні зображення у вигляді фотографій, картин, карикатур доповнюються зображеннями, виконаними з використанням програмного забезпечення без застосування творчих зусиль фізичних осіб. У зв'язку з цим виникає потреба розмежування зображень як об'єктів авторського права (результата творчої діяльності людини) від зображень, створених завдяки комп'ютерним програмам, праці штучного інтелекту, без безпосередньої творчості людини.

Зображення людини, виконані комп'ютерно-програмним способом, зокрема з застосуванням спеціальних програм та пристроїв завдяки заданому алгоритму дій можна поділити на декілька видів.

По-перше, у рамках зазначеної групи розрізняють зображення, створені як за участю зображеної людини, так і без її участі, які належать до науково-технічних. Вони можуть бути позбавлені авторського задуму та творчого характеру, лише фіксують дійсність без спроби її інтерпретації [1], мають документальний характер, притаманний і науково-технічним творам [2, с. 106]. Як звертає увагу І. Абдуліна, дуже часто такі зображення виконують не люди, а спеціальні автоматичні при-

строї (наприклад, зі штучних супутників Землі тощо) і з використанням спеціальної апаратури (наприклад, через мікроскоп). Такі фотозображення не відзначені особистістю фотографа, у них використовується тільки фіксуєчий спосіб відображення дійсності й вони спрямовані на візуальне представлення об'єкта фотозйомки без спроби його інтерпретації, тому їх не можна вважати об'єктами авторського права [3, с. 14]. Такий вид зображень людини найчастіше створюється у медицині для ведення історії хвороби, ілюстрації навчальних видань, у ході наукових досліджень. Згідно з правилами, розробленими Інститутом медичних і біологічних ілюстрацій, фотографії, що є частиною історії хвороби, охороняються як конфіденційна інформація пацієнта [4]. Позиції щодо визнання авторських прав на такі об'єкти різняться. Деякі вчені не визнають авторські права [5 с. 15], а інші – допускають можливість їх визнання за установою, в якій вони були виконані [4, с. 136; 2, с. 106]. Слід підтримати позицію про виключення таких зображень з авторсько-правової охорони, адже, незважаючи на можливу участь людини при створенні таких знімків, їх виконання відповідно до заданих стандартів виключає будь-який творчий елемент. Виключення становлять випадки, коли знімки створюються за допомогою спеціального обладнання з особистою метою, суб'єктами, що не виконують спеціальні науково-дослідницькі функції.

По-друге, у рамках зазначеної групи також слід виділити зображення, що створюються електронно-обчислювальними машинами за певним алгоритмом. Кожна з програм конструє зображення відповідно до особливого алгоритму. Наприклад, програми для тривимірного моделювання, такі як *Sculptris* і *LightWave*, дозволяють створювати 3D-зображення. Генеровані комп'ютером фігури виглядають і рухаються, майже як люди. З такою технологією відкривається цілий світ візуальних можливостей для побудови приголомшливої графіки у відеоіграх і для створення фільмів із цифровими акторами [5]. Також, як приклад, можна навести програми, за допомогою яких створюється фоторобот людини; програму, яка перетворює текстовий опис на 3D-зображення [6]; програму, що проектує зображення співрозмовника у повний зріст (система доповненої реальності) [7].

Відтворення зображення людини може відбуватися завдяки спеціальним програмам, що базуються на особливому алгоритмі дії. Так, пенсільванські учені розробили комп'ютерну програму, яка може робити фоторобот людини на підставі даних про її ДНК. Цей неймовірний функціонал програми став можливим завдяки особливій базі даних, де описуються ознаки окремих рис обличчя. У базу програми внесені риси обличчя 567 людей 7 національностей і різного типуажу. Перевірка працездатності програми була проведена в ході невеликого експерименту. Попередні результати розрахунків показують, що, маючи на руках повний набір SNP, в майбутньому учені зможуть створювати високо деталізовані 3D-портрети осіб без особливих проблем. Поки функціонал програми не дає можливості створювати детальні матричні портрети, оскільки в ньому враховується усього лише

7000 точок на обличчі. У майбутньому програму розширять характеристиками структури волосся й іншими даними, які дозволять створити безпрецедентного помічника для криміналістів [8].

У зазначеній групі на відміну від попередньої йде не фіксація зображення спеціальними пристроями, а його відтворення за встановленим алгоритмом.

Отже, сучасний науково-технічний прогрес дозволяє виділити специфічну форму зображення, що створюється завдяки програмному забезпеченню. При цьому рівень творчості людини під час створення зображення може різнитися (від мінімального до найвищого) залежно від алгоритму дії програми. Тому спірні питання щодо поширення на конкретне зображення авторсько-правової охорони вирішуються у судовому порядку.

Список використаної літератури:

1. Афанасьева К. О. Охорона прав на фотографічні твори: історична ретроспектива // Інтелектуальна власність. – 2006. – № 11. – С. 12–14.
2. Судариков С. А. Авторское право : учебник / С. А. Судариков. – Москва : Проспект, 2009. – С. 106.
3. Абдуліна І. Права інтелектуальної власності у періодичних друкованих виданнях (пресі) // Інтелектуальна власність. – 2003. – № 5. – С. 14.
4. Афанасьева Е. Г. Соблюдение прав личности при осуществлении фото- и видеосъемки : дайджест 97.02.036 // Социальные и гуманитарные науки. Отечественная и зарубежная литература. Серия 4 : Государство и право. – 1997. – № 2. – С. 136. – Дайдж. на ст. : Beddard R. Photographs and the rights of the individual // MODERN LAW REV. – L., 1995. – Vol. 58, N 6. – P. 771–787.
5. Самые гиперреалистичные портреты, созданные компьютерной программой [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cameralabs.org/6000-samyie-giperrealistichnye-portrety-sozdannye-kompyuternoj-programmoj> [09.07.2014].
6. У США створили програму, яка перетворює текстовий опис на 3D-зображення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.5.ua/nauka/u-ssha-stvoryly-prohramu-ia-ka-peretvoriue-tekstovyi-opys-na-3dzobrazhennia-99910.html#> [30.11.2015; 14:46].
7. Microsoft розробила систему доповненої реальності для відеодзвінків [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.5.ua/nauka/microsoft-rozrobyla-sistemu-dopovnenoj-realnosti-dlia-videodzvinkiv-103880.html> [19.01.2016; 16:46].
8. Т 100 Создана компьютерная программа, способная создавать трехмерную модель лица человека по его ДНК [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://scienceblog.ru/2014/03/27/sozdana-kompyuternaya-programma-sposobnaya-sozdavat-trekhmernuyu-model-lica-cheloveka-po-ego-dnk> [27.03.2014].

Ключові слова: зображення, автор, авторське право, охорона, творчість.

Ключевые слова: изображение, автор, авторское право, охрана, творчество.

Key words: image, author, copyright, protection, creativity.